

PREEK KRIJTBERG ZONDAG, 6 JANUARI 2019

over Jesaja, 60, 1 – 6 en Ephesiërs, 3, 2 – 6. én Matteus 2, 1 – 12

Gregory Brenninkmeijer SJ

Een ster, beste mensen, een ster was alles wat die wijzen uit het Oosten hadden. We hebben geen flauw idee wat dat voor een ster geweest moet zijn. Sterrenkundigen en astronomen hebben getracht een afdoende verklaring te vinden voor wat dat geweest kan zijn, maar overtuigend klinkt hun oplossing eigenlijk niet. De Bijbel zegt dat ze een ster zagen en daar zullen we het mee moeten doen. Maar wat ze ook gezien hebben, het moet overtuigend genoeg geweest zijn om die drie mannen hun huizen, hun thuisland, hun alles te doen verlaten om een nieuw-geboren koning te zoeken. Maar dan wel een koning die vrede-vorst genoemd zou worden, een die gerechtigheid zou brengen voor alle mensen, ongeacht hun rang of stand. Het moet voor hen hoogst uitdagend zijn geweest. Zij moesten en zouden gewoon dat kind vinden en het eer bewijzen en hun bewondering tonen. Het was gewoon alsof die ster hen toeriep: Sta op! Sta op! En volg mijn licht. Het zal je bij Hem brengen waar je hart al tijden naar uitgaat.

En ze gingen op weg en op een of andere wijze kwamen ze terecht in Jerusalem. Dat was duidelijk het soort stad waar je mocht verwachten een nieuw geboren koning te vinden. Het was groot en rijk, had vele straten en huizen en een echt koninklijk paleis met een echte koning met een heuse hofhouding. Maar daar was iedereen dermate met zijn of haar eigen zaken bezig dat niemand die ster was opgevallen en dat niemand iets gehoord had over een nieuw geboren koning. Het nieuws dat die wijzen brachten viel ook helemaal niet goed. Het evangelie vertelt dat Herodes hevig verontrust was en heel Jerusalem met hem. Herodes zat alles behalve op een nieuw geboren koning te wachten. De gedachte alleen al vervulde hem met argwaan en zorg. Nee, er is geen sprake van vreugde bij Herodes, enkel van het duister van afgunst en angst. Natuurlijk konden die magiers in Herodes omgeving hun ster niet meer zien. Ze horen wat de koning hen te zeggen heeft. Het voelt allemaal koud geheimzinnig. Ze weten niet hoe snel ze bij Herodes weg moeten komen en zie: Noch zijn ze niet buiten de stad of hun ster gaat weer voor hen uit. Ze lopen over van vreugde. En ze vonden wat ze al die tijd gezocht hadden: Een baby en z'n ouders die de vreemdelingen verwelkomden en die zij eerbied bewezen en geschenken aanboden. Ze vonden nieuw leven en waarachtige vrede.

Is dat geen schitterend verhaal? We horen het dit jaar weer zoals heel veel eerdere jaren. Het raakt ons en ontroerd. Maar de bedoeling is dat het heel wat meer met ons doet. Dat hangt er van af of we iets verwachten, of we ergens op hopen, ergens naar uitzien? Het hangt er van af of ons hart onrustig is, zoals Sint Augustinus opmerkte, onrustig, totdat het rust vindt in God. Als we onze gedachten laten gaan over die drie wijzen dan worden we uitgenodigd om ons af te vragen: Zit ik ergens op te wachten? Wat hoop ik, wat verwacht ik? Ben ik tevreden met mijn leven? Met de wijze waarop ik mijn dagen vul, mijn jaren? Nu we net begonnen zijn aan een nieuw jaar, wat hoop ik dat het mij zal brengen? Meer van hetzelfde van vorig jaar? Is daar ergens een ster die mij uitdaagt om overeind te komen? Is het kerstfeest weer eens gekomen en voorbij gegaan zonder iets nieuws gebracht te hebben?

Vertel me niet dat je een gelovige bent, als God in ons midden mens kan worden, dat wij dat uitgebreid vieren met prachtige geschenken en goede wensen, en dat het dan morgen weer precies zo is als tevoren. Zijn wij gewoon een afschaduw van Herodes Jerusalem, waar iedereen zijn of haar eigen belang najaagt. Waar we trachten te vergeten dat heel wat van onze medeburgers het aanmerkelijk minder hebben dan wijzelf. Waar maar al te vaak geen plaats is in onze herberg en in ons hart voor de nood van onze medemens.

Ja, we zijn een deel van het Jerusalem van Herodes. Eigenlijk is het leven hier best in orde. Heel veel mensen komen deze kant op om werk te vinden of een thuis, of gewoon om de schoonheid van de stad te bewonderen. Maar tegelijk hoor je als maar weer mensen kankeren, ontevreden over de situatie, over hun lot, hun leven. Wat heeft het allemaal voor zin? Waarvoor doe ik eigenlijk zo mijn best? Geef mij maar een shot van en of ander spul dat me even wegvoert naar een ruimte waar ik de zinloosheid van mijn leven kan vergeten.

Waarom kan ik niet tevreden zijn met genoeg en moet ik als maar meer hebben?

De drie koningen, of magiers, of wijze mannen thuis, in het Oosten, voelden zich volgens mij net als wij zo nu en dan. Er was eigenlijk heel weinig mis met hun leven, alleen ze waren ontevreden. De dag waarop zij hun ster zagen veranderde hun leven. Kom op! Klonk het in hun hart. Wees toch niet langer tevreden met je middelmatigheid. Ga aan de slag! Neem niet langer genoegen met het eeuwige gezegde: "We hebben het altijd zo gedaan!" als uitvlucht om niet actief te hoeven worden. Wat zou je willen dat je leven zou vullen? Wat is jouw ster? Volg die magiers en sta op. Het zal best wel niet gemakkelijk worden. Niemand heeft ons een gemakkelijke tocht beloofd. De reis van die drie koningen is ook niet over rozen gegaan. Maar als zij niet besloten hadden hun ster achterna te gaan, dan zaten ze nu nog te kniezen in hun ontevredenheid. Nu echter hebben ze de vervulling gevonden van hun droom.

Het evangelie vertelt ons dat zij langs een andere weg naar hun land terug zijn gegaan. Dat was natuurlijk om niet nog eens met Herodes in aanraking te komen. Maar we kunnen daar ook in lezen dat het nieuwe mensen geworden waren. De grote vreugde van het zien van hun ster heeft hen nooit meer verlaten. Zij hebben de Emanuel gevonden, God met ons. En als we eenmaal God in ons leven hebben ontdekt en zijn roep verstaan, dan blijft Hij voor altijd bij ons en blijft Hij ons zegenen met zijn vrede.

Amen.